

M. Kâzım Öztürk

Memorandum: 24.1.1989

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1910

مکتوبم زیاد بیک اقدس

۱۸۸۹/۱۰/۱۴ تاریخیں مکتوبکدیں و مکتوبوں

مکتوبہ آلم، تشریح ایدہم . جوابی تاریخیں مکتوبہ آلم
ایکھہ عذر دیدم .

در قتلہ یارینیز اینجہ لریسی دقتہ کوزدہ دیدم .

هجری و رومی تاریخوں میلادیہ جو رہیم سہہ بعضا خطا

بایدین آوزدورون نیت اینیم . مثلا: پانامک

دوقوم نیسی اولادہ هجری ۱۸۶۴ تاختمنا تاریخین

۱۸۷۵ میلادی ده یانیدہ تقویم دوزہ لیمہ سا دولایم

حاصل اولادہ بر بیله دنہ نظردتہ التاریخین ایدہم .

۱۸۴۸ یسنہ ۱۸۴۷ اولادہ کوستہ بیله .

پانامک دوقوم و دقان تاریخینا هجری و

کسیند . سزک دیانت ایدسا دقتہ دیدم مکتوبہ آلم

تاریخین میلادی اولادہ کوستہ مکتوبہ آلم ایدم .

آیپیلده ایندیم بر نطق ده سوزر : بیام

بیفجریزه ۲۹ کل دکل ۵۰ پنجا طورون در . جو رده کل

فلا ده (قرآنا) عده کوره دکلامی آدی

کتابده سبلا دوقوم و اولوم تاریخین ایدم .

M. Kâzım Öztürk

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No ZE.1910

- 5 -

جدولده سید عبدالمالک حقندارینا دست مضمون مؤلفه
انداناس و مؤلفه کوزده قاجاس نون ایدر .
مقدم اقسام ، بیرون بر تینز که باید بقدر
ایتمه در دولایا سزه فتریم . بنده کی اوریت بنال
سکرده کرکاس دوزه لقمه یا ایدم .
کتاب اولینت نقلی شکل کوربا افندیایه ویریلور
بوویله اید سزه غیبان هرندیی عصر ایدم .
مقدم اقسام .

کلام نوز نوز

ش
استیقا

alıp yerleşmiştir. 1918 Fatih yangını ile konağı ve eserlerinin büyük bir kısmı yanmıştır. 1921 de Cerrah Paşa'da edindiği yeni bir köşke yerleşene kadar, Bursa, Balıkesir ve Bandırma'da bulunmuş, yangında yok olan eserlerini tekrar kaleme almağa çalışmış, Seyyid Ahmed Hüsameddin Hz. leri 18 Ramazan 1341/3 - R.11.4.1341 - M.24.4.1925 de Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

Eserlerinin en önemlisi, bin sahifelik "Tefsir-i Kebir" ile "Müşahhasat-ı Süver-i Kur'aniye" dir. Eserlerini ilk zamanlarda Arapça, sonraları Türkçe yazmıştır. Bunların bir kısmı Arapça, bazıları eski harflerle Türkçe, bir kısmı da yeni harflerle Türkçe basılmıştır. Henüz basılmamış eserleri ~~özellikle Seyyid Musa Kâzım tarafından~~ mehfuzdur.

E S E R L E R İ

Müşahhasat-ı Süver-i Kur'aniye. Arapça olarak basılmıştır.

Hakayik-üt tecrid fi menazil-ül tevhid . Arapça olarak basılmıştır. (İstanbul, 1328/1912).

Hikmet-ül envar fi tefsir-i kehf-ül esrar. Arapça olarak basılmıştır. (İzmir, 1332/1916).

Hüccet-ül hacc fi tefsir-i suret-ül Hac. Arapça olarak basılmıştır. (İzmir, 1332/1916).

Ruh-ül hakeem fi tefsir-i kelime-tül Meryem. Arapça olarak basılmıştır. (1332/1916).

Nur-ül Hüda fi tefsir-i suret-ül Tuba. Arapça olarak basılmıştır. (İzmir, 1332/1916).

Burhan-ül asfiya fi tefsir-i sure-tül Enbiya. Arapça olarak basılmıştır. (İzmir, 1333/1916).

Sohbet-ül melâ-ül a'lâ fi tefsir-i sure-tül Abese ve Tevellâ. Arapça olarak basılmıştır. (İstanbul, 1337/1921).

Mezahir-ül vücud alâ menabir-üs şuhud. Türkçe, eski harflerle basılmıştır. (İstanbul, 1340/1924). Eser Amme ve Tebareke surelerinin te'vil yolile açıklanmasıdır. Eser lâtin harflerile "Kur'anın 20. asra göre anlamı" ismi altında, Seyyid Hz. lerinin oğlu, Seyyid Musa Kâzım tarafından yayınlanmıştır. (İzmir, 1974).

Mekasid-us şuhud. Türkçe, eski harflerle basılmıştır. (İstanbul, 1340/1924). Eser "Tefsir-i Kebir" in "Kehif" Suresidir.

Esrar-ı Ceberut'ül alâ . Türkçe, eski harflerle basılmıştır. (İstanbul, 1339/1923). Yeni harflerle "Tevil" ismi ile yayınlanmıştır. (İzmir, 1987).

Arapça ve Türkçe

DİKKAT
Diğer sahifede
Mekasid-i
Salihin
den sonra
konacak

Öztürk

Mevalid-i Ehl-i Beyt. Türkçe, eski harflerle basılmıştır. §
(İstanbul, 1339/1923). Yeni harflerle "İslâm felsefe-
sine ışık veren Seyyidler" ismi altında yayınlanmış-
tır. (Ankara, 1969).

Mekasid-i salibin. Türkçe, eski harflerle basılmıştır. (İstan-
bul, 1339/1923).

Zübde-tül meratib. Türkçe, eski harflerle basılmıştır. (İstan-
bul, 1341/1925).

Lem'a-tül afak fi zuhur-i vel işrak. Arapça yazmadır. Bazı
bölümleri, eski harflerle, "El Mirsad" mecmuasında ya-
yınlanmıştır (1329-~~31~~ / 1913 - ~~15~~).

Edvar-ı âlem maazı cismanî. Arapça yazmadır. Muhtelif sure
lerin tefsiri olan eserin bazı bölümleri, eski harf-
lerle, "El Mirsad" ~~me~~ mecmuasında yayınlanmıştır. (1329/
1331). Bu parçaların bir kısmı, Seyyid Hz. leri-
nin oğlu, Seyyid Musa Kâzım Öztürk tarafından, yeni
harflerle "Edvar-ı alemden parçalar" ismi altında
yayınlanmıştır. Eser "Muavvâseteyn" surelerinin te'vil
suretile manalarını ihtiva etmektedir, ~~diğer~~
diğer bölümleri yangında yanmıştır.

Vecize-tül huruf alâ menâlık-ıs-süver, Arapça yazmadır. ~~"Amme"~~

"Amme" cüzüne aid bazı bölümleri, Türkçe, eski harflerle,
"Esrar" ismi altında yayınlanmıştır. (İstanbul, 1339
(1339/1923). Eserde "Amme" cüz'ünün üne aid huruf-u
müteşabih kelimeler, nükteler ve remizler açıklanmakta

Tefsir-i Kebir. Bin sahifelik bu eser, pek cüz'i kısmı hariç,
Fatih yangınında yanmıştır. Seyyid Hz. leri, bu eserin
Amme, Tebareke, Kehif ve Esra surelerini yeniden yaz-
mış ve bastırılmıştır.

Semerat-üt tûbâ min ağsan-ı âl-i âba. Arapçadır. Bazı kısımları
eski harflerle Türkçe olarak "Mevalid-i Ehl-i Beyt"
ismi altında "El Mirsad" mecmuasında yayınlanmıştır.

Zübde-tül makal fil kevn-ü el hayal. Arapça yazma olarak mevcut
Tih-il huruf alâ cedvel'il maruf. Arapça yazma, ~~olduğu~~ ^{dur}

Tuhfettül suver-i Kur'aniye il maruf. Arapça yazma, ~~olduğu~~ ^{dur}
Bu son iki eser yangında yanmıştır.

Gerek henüz hiç yayınlanmamış ~~eserleri~~ ^{gerek} bazı

bölümleri yayınlanmış olduğunu bildirdiğimiz eserlerin diğer yazma
numunları, oğlu Seyyid Hz. leriinde mahfuzdur.

Bibliyografya : Seyyid Musa Kâzım : Kur'anın 20. asra göre aulamı .-

aynı Zatin : Edvar-ı alemden parçalar.

DİKKAT
yukarıda,
Lem'a tül
afak... lerinden
sonra konacak.

Seyyid Hz. leriinin bazı veiza-
leri, oğlu Musa Kâzım tarafından

"Tuba ağacından çiçekler" ismi altında, ~~Tuba~~ ^{Öztürk} yayınlanmıştır (İzmir, 1980)

ZİYAD EBUZZIYA

۱۴/۱/۱۸۸۸

محترم سید حضرتی حضورین

مبارک و مرحوم پدرکیز حضرتی هفتده ، اسلام انقیلو پدین کوندرسه بولند یغ
یازین کورطه امریکیزی ماهر بره قده حده تلفی ایتیم ، ایشیت اولاره تقدیم الیوم .
یازینده قاناً و یا حقا قوللانکی طبیب انقیلو پدین تقدیمین و ابته در . آخیره ، یازینده
انقیلو پدیر بر ائسی ، طویلا یله ده قانیانه تشکیل ائجه اعتباریم ، هیچ بر صبرم طرفین
قلماسی - التبدلی ضرورید . بو اعتباریم یازده تردده دوستیکیم بیهه خصوصاً ، طرف
عالمیزده تقدیرت استر حافله ایم .

مرحوم سید حضرتینده حیاته هفتده « قرآن 20 ، کوره کوره اعلانی » اثرکیز
ایله « ادوار عظمیه پارچیلر » اثرکیز اول کوزله ارا سنده قنایقه بیهه خصوصاً وار .
بولنده هانکینه اتباع ائجه کرکه کین تعیه ده عاجیم :

۱- مرحوم سید حضرتینده - هجرت تاریخ طوغولری « ادوار عالم » ده 1264
تاریخین 1848 اولاره - « قرآن 20 ، کورنده » 1847 اولاره ویرلندر . معلوم
عالمیز اولدین ویرلر - ۱۷۶۶ آلاله 1847 با کورنده کیر . 1848 ای 1264 ده باشلار .
موملده ، بو تاریخیه میلاد تاریخین 1847 م ، 1848 م قبول ایدر هانکیز ؟

« - « ادوار » اثرنده - ۱۷۷۷ = 1861 ده ثقاقیم ده استانبول
هجرت ایدر کین بیانه جیوریلیر . هانکیم « 20 ، کور » ده 1860 ده هیچ مقصدیم
کدر کتید کور بیدیلیر . بو تاریخله هانکین طوغولری ؟

۲- « 20 ، کور » اثرنده - ترجمه لیک کورده سید حضرتینده و خانی 1871
اولاره ویرلندر . « ادوار » اثرنده ای ۱۷۸۶ = 1870 ده پدیرینده و خانی
اوزرین ، اولوبورلی کتید کور قیدلی . هانکین طوغولری ؟

ZIYAD EBUZZIYA

۴ - ادوار اترنده ویریلده ۱۷۸۶ - هجری ای، صلعم اهنگد دنگم، میلادین

۱۸۶۹/۷۰ سنه لرد در. اگر ۱۷۸۶ روص ای او تقدیره میلادین ۱۸۶۸/۶۹ در. خطا
هانگه تاریخه ده؟

۵ - « ادوار اترنده » سید حضرتدینیه سیوری فشاره ۱۳۰۰ / ۱۸۸۴ ده
کتید لرد قیدلی. اگر بو ۱۳۰۰ تاریخی هجری ای میلادین ۱۸۸۴ دکل ۱۸۸۲/۸۳ در.
اگر ۱۳۰۰ روص ای، میلادین قاسیلین ۱۸۸۱/۸۲ در. خطانده ۱۳۰۰ تاریخ
رقنده اوله یقین قبول ایدر ایله، « ادوار » ده، سیوری فشاره کیدیه ۱۸۸۴
دینلرگه، « ۲۰. عصر » اترنده ۱۸۸۲ اولارده ویریلور. طومون هانگیسه ده؟

۶ - هانگه اترنده ده، بو ای کیدیه تاریخی اولومه، میلادین ۱۸۸۹ دینور.
آنجبه ادوار اترنده - ۱۸۸۹ قاسیلین ۱۳۰۵ دیه قیدلیدر. اگر بو ۱۳۰۵ هجری ای
میلادین ۱۸۸۹ دکل ۱۸۸۷/۸۸ در. اگر روص ای ۱۸۸۶/۸۷ در. خطا و کرحله زده؟

۷ - سید حضرتدینیه طریقه تبصیر تاریخی، هانگه اترنده ده ۱۸۹۷ اولارده ویریلور.
آنجبه، « ادوار اترنده » ۱۸۹۷ سنه قاسیلین ۱۳۱۳ دیه قیدلی. اگر ۱۳۱۳ هجری
ای میلادین ۱۸۹۵/۹۶ در، روص ای ۱۸۹۴/۹۵ در. کرحله تاریخه در؟

خطور عاقلیز اولابه طغوفت یازنده - محرم سید حضرتدینیه اترنده ^{سنه} ~~تاریخ~~ ^{سنه}
طبوع اولانلری، هرجه لر، اسکن هرقل تورکجه لر، یکه هرقل تورکجه لر حالنده و
کنده آرا لردده نشر صیه لرینه کوره تصنیف ایتیم. اراشدیریم لر اله او نیونه اصول بود
قبا حنده. آنجه اترنده حنده ساه ده الدیغ معلوماتده نقصانه قباله بعضه
معلومات اولان. بونلر تدریثیه ده ذات دولتکندره استرام ایدیم:

a - ده مشاهیر سور ... اترنده، هانگه تاریخه زده با صد لرد؟

ZIYAD EBUZZIYA

۱ - «تفسیر کبیر» له یا سبیلانسه سورهلر - ایرن آیره کتاب ویا کتابجه
هالنده ص ، یوقته بر آراد تله کتاب اولارده ص باصلده . ایرن آیره دیانت
ایچ ، نهوه وهانک تاریخده در .

۲ - ساهرده نقل الوب صیره لادیفیم اثرلرده باشقه اونوتولسه اولاند وارص ؟

۳ - «اولد عالم ...» اثرکیز هانک تاریخده باصلده ونه سو ؟

۴ - «عقائد» اثر فزله النیه «اسلام خلفه کنه ایضیه ویره سیدلر» اثر - ذات
دولکنده لوعت یدر عاکنیزده اسی آکنده یا سبیلانسه .

۵ - محمدجیم اولدوغیت ایچیم - اثرکله اساسین یازارکنه اولدو فطاریت یا یسه اولم
حقیقه در . بو فطاریت واساس ایقلام لرنده ذهل و فطاریت لطفاً تقنینی استقام اییم .

ذات دولکنده . استراحتلرله تعجیزاتیج وعوده کورکنده رجاییم . هرهم سید
حضرتلر عقیده - وجود انستیلویدیه و بیوخرافیله اثرلره هرهانک بر معلومات بولاصم .
بواعتبارله اسلام انستیلویدینه ییلاجه یازیده - اله اوفنه بر خطای و صبرحتیه عمل
براقیاده اندیچکنده . ساهده ده عرصه انستیلویدیه ، موصنوع ، هرهانک بر دیرکن ویا فزته
هیچاجه بیانه اولدو یدر - حالیه حله بر فطاریت - تنویرایدلمسه بر مضمون - دیکر بر فطاریت
دوره تئیه بلردن . آجابت تونک اثر بر انستیلویدیه اولدوغیزده - بوندو بر آلاجه یازیدو اله
اوفنه بر نقصانه بولناملیدر . ۲ جنه بواندییه ایلم ذات عاکنیزده تعجیزاتیج جه آکنده بولنسه
ارطاص - موندو کورکنده رجاییم .

نا چیز هرقللجیده قبدل بیورطن استقام اییم افندم .

زیاد ابوالعباس

lâmlığın ilmine dikkat etselerdi — Ar-
zın oturup yerleşmeye ve yaşanmaya el-
verişli olduğu — Vücudun yedi tabaka
üzerine bina edildiği — Yürümeye ve
harekete istidatlı bir vücut — İnamlıp
uyulabilecek bir din büyüğü herkes için
lâzımdır — İnsanlar, seksen yıl geçimi-
ni sağlayabilir — Ruhani olan şey cisim-
de etkisini gösterir — Allah'tan kor-
kan bir kimsenin tarifi — Melekler —
Kıyamet gününde azab ile ihtar.

AÇIKLAMA

Bu kitabın içinde (k) harfi bazı kelimelerde değişik hu-
rufatla yazılmıştır. (k) harfi yazı hurufatının aynı olarak
kullanıldığı zaman kelime içindeki normal sadayı vermekte-
dir. (İnşikâk) ve (Kârîa) kelimelerinde olduğu gibi değişik
yazı ile kullanıldığı zaman (Kafdağı) kelimesindeki kalın sesi
verecektir.

Ö N S Ö Z

Seyyid Ahmed Hüsameddin hazretlerinin elimiz-
de kalan eserleri arasında en mühim yeri işgal eden
hiç şüphesiz ki «Mezâhir'ül vücûd alâ Menâbir'is Şü-
hûd» adındaki kitabıdır.

Amme ve Tebâreke cüzlerinin çağımızın ilim an-
layışına ve teknolojisine uygun şekilde ve «tevil» yo-
lu ile verilmiş mânâsını ihtiva eden bu kıymetli eseri
de meraklı okuyucularımın tetkik ve istifadesine sun-
mayı uzun zamandan beri düşündüğüm halde bu işi
şahsî güç ve yeteneğimin çok dışında gördüğümden
bir türlü cesaret edemiyordum.

Ancak, böyle önemli bir eserin faydalanılmadan
kitaplıkda kalmasına gönlüm razı olmadığı için, bu
defa Amme cüzüne ait kısmını sadeleştirerek sayın
okuyucularımın istifadelerine arz ediyorum.

Eserin sadeleştirilmesinde karşılaştığım güçlük-
lerden biri, üstadın kendine has terimlerinin açıklan-
ması ve bazı arabî kelime ve ibarelerin, cümle akı-
şını ve anlamını etkilemeyecek şekilde tam karşılığını
bulmakta oldu. Ayrıca, eserin aslında, mânânın ne su-
retle verildiğini açıklayan kısımları da, tekerrüre
meydan vermemek için, kitaba almadım.

Bilindiği üzere Kur'ân'a tercüme, tefsir ve tevil gibi usullerle açıklanarak mânâ verilir.

Tercüme: Bir kelimenin mânâsını başka bir lisanında dengi bir tabir ile aynen ifade etmektir.

Tefsir: Bir mânânın üzerindeki örtüyü açmaktır. Yani, bir kelimenin içinde veya altında gizli bulunan mânâyı açığa çıkarmaktır.

Tevil: Bir kelimenin aslına dönmek demektir. Yani, bir şeyi ilmen veya fiilen kendisinden murad olunan gayeye çevirmektir. Meselâ, sudan kasdolan sonuç hayat olduğuna göre, suyu hayata irca eylemek bir tevidir. Çok defa tefsir ile tevil eş anlamda kullanılırsa da tefsir rivayete, tevil ise dirayete dayanır.

Bir de tabir vardır ki bu da dışardan mânâyı varmaktadır. Buna, bilmeyerek, tefsir diyenler de vardır.

Tevil ilmini bilmeyen bir kimsenin Kur'ân'dan tam bir mânâ çıkarması mümkün değildir. Bu tevil ilmini bilmeye herkes muvaffak olamaz. Cenâb-ı Hakk bu ilmi bazı kullarına mahsus kılmıştır. Onlar bu ilimle kendini gösterir. Kalb, ilhama mahal olmaz ise rüsuh peyda edilmemiş olur. Kalbleri ilham yeri olmayan kimseler ancak zanna tâbi olan kimse kabilindedir; ilme tâbi olan kimselerden sayılmazlar. Allah'ın muradı, her şeyde bir mânâ, bir yarar göstermektir.

Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretlerinin hayatı ve eserleri hakkında kısaca bilgi verdikten sonra

onun Kur'ân ve açıklaması hakkındaki düşüncelerini kendi ifadelerinde bulacağız.

*
**

Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretleri 1847 (Hicri 1264) yılında kısa rastlayan Rebiülevvel ayının ortalarında «Ban» Vilâyetinin «Rükkâl» şehrinde dünyaya gelmişlerdir. Henüz küçük yaşlarında iken bile Allah'ı zikir ile meşgul olur ve başkaca söz konuşmazlar, diğer zamanlarında da babalarına hizmet ederlerdi.

Seyyid Hazretlerinin isimleri Ahmed, künyeleri «Ebül Haydar» ve lakapları «Sefer, Hüsameddin, Tefvik, Hamdi, Abdülgafur» dur. Seyyidlik mühürlerinin nakşı «Ni'merrefik Ahmed Tefvik» dir. Kendilerinde tecelli eden ilâhî isimlerden «Gafur» şerefli ismine mazhar olmuşlardır.

Anneleri, Abdullah oğlu Abdülâlâ oğlu Ferhad oğlu Abdullah kızı «Şerife» dir.

Vasıfları: Boyları orta, omuzlarının arası geniş, saadetli başları büyük, renkleri beyaz ise de kırmızı gül gibi, bakanların gözlerini kamaştıran kırmızılığı beyazına galip, gözleri şahane vafına uygun ve büyücekti.

Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretlerinin soyları, aşağıda gösterildiği gibi yüce peygamberimiz Muhammed Mustafa (S.A.S.) Efendimize varmaktadır.

Hazreti Fâtıma (608 — 632)
Hazreti Hüseyin (625 — 682)

Seyyid Ali Zeynelâbidin	(658 — 712)
Seyyid Muhammed Bâkır	(676 — 732)
Seyyid Câfer Sadık	(699 — 765)
Seyyid Mûsâ Kâzım	(745 — 799)
Seyyid Ali Rıza	(760 — 818)
Seyyid Muhammed Cevat	(810 — 935)
Seyyid Ebû Câfer Ali Hâdi	(829 — 867)
Seyyid Câfer Mehdi	(849 — 933)
Seyyid Ebülkasım Muhammed	(883 — 965)
Seyyid Abdullah El Kâtım	(952 — 1004)
Seyyid Muhammed Ebû Tayyib	(975 — 1018)
Seyyid Abdülhâlık	(1010 — 1084)
Seyyid Ali Zeynelâbidin	(1033 — 1075)
Seyyid Ebünnecâ Hasan	(1055 — 1116)
Seyyid Ebû Abdullah Musaddık	(1095 — 1153)
Seyyid Kureş Bin Muhammed	(1141 — 1209)
Seyyid Ebülmecc Abdullah	(1182 — 1249)
Seyyid Ebû Tâhir İbrâhim	(1235 — 1277)
Seyyid Ebül Abbas Abdullah	(1257 — 1330)
Seyyid İsâ Ahrâr	(1285 — 1348)
Seyyid Abdülhâşim Süleyman	(1307 — 1370)
Seyyid Ebû Ali Ahmed Bağdâdî	(1354 — 1409)
Seyyid Ebül Ayn Mustafa Ahrâr	(1369 — 1443)
Seyyid İsmâil	(1398 — 1452)
Seyyid İbrâhim	(1423 — 1501)
Seyyid Mûsâ Kâzım	(1442 — 1502)
Seyyid Muhammed Zâhid	(1463 — 1538)
Seyyid Câfer Zeki	(1490 — 1535)
Seyyid Dâvud	(1519 — 1606) +
Seyyid Ebû Hamza	(1558 — 1597)
Seyyid Kasım	(1589 — 1643)
Seyyid Ebû Hâmid Hasan	(1611 — 1688)

سید علی
موسا

10

Seyyid Ali Haydar	(1650 — 1730)
Seyyid Muhammed Müştak	(1694 — 1775)
Seyyid Sefer	(1754 — 1824)
Seyyid Said Rükâli	(1788 — 1871)
Seyyid Ahmed Hüsâmeddin	(1847 — 1925)

Seyyid Hazretleri babası ile birlikte 1860 yılında hac maksadı ile Mekke'ye gitmişlerdir. Bu sırada henüz çocuk yaşlarında bulunuyorlardı. Mekke'de bir müddet kaldıktan sonra babasının vefâtı üzerine 1871 yılında Medine'ye gitmişlerdir.

Mekke'de buldukları zaman, Seyyidlerden olup soyu Şeyh Derbendî'ye ulaşan Seyyid Mahmud Efrecevi ve Kırmılı Abdullah Mekki ve Ömer Rabbânî, Dağıstanlı Kud Kaşım Yahyâ Bey ile buluşmuşlardır.

Seyyid Hazretleri yalnızlığı sevdikleri için lüzum olmadıkça evlerinden çıkmazlardı. Çocukluk zamanında şeyhi babası idi. Babasının vefatından sonra Mekke'de bulunan Halil Hamdi Paşa ile buluşmuşlar, sonra İstanbul'a gelerek bir müddet kalmışlardır. Gençlik çağlarında bir çok faydalı eserler yazmışlardır.

Babasının vasiyetine uyarak, Denizli'de Şeyh Hacı Hasan Feyzi efendi ile buluştuktan sonra Uluborlu'da babasının dostlarından Şeyh Hacı Mustafa efendinin yanına gitmişlerdir. Babasının emirleri gereğince belli zamanın gelmesine kadar, bilgiye hevesli kimselere ilim öğretmekle meşgul olmuşlardır. Aynı zamanda ilim ve fennin değişik kollarına ait bir çok eserler yazmışlardır. Bu arada, Hacı Mustafa

Efendi baldızı ile evlendirerek, Seyyid Hazretlerine yakın olma şerefine nail olmuştur.

Mübarek cedleri Hazreti Resulullah'dan aldıkları manevî bir emir üzerine 1882 yılında, o zaman Ankara vilâyetine bağlı bulunan Sivrihisar'a giderek orada hak ve hakikati öğrenmek isteyenlere Kur'ân'ın mânâsını ve ledün ilmini öğretmeye ve halkı irşada başlamışlardır. Memleketin bütün kemal ehli ve düşünürleri etrafını alarak kendilerinden zuhur eden feyizden faydalanmışlardır.

Çağımız teknolojisi ile ilgili bilgileri ve dinî Hakikatleri Kur'ân'dan alıp çıkartarak bununla insanların maddî, manevî ilerlemelerine ve olgunlaşmalarına büyük gayret sarfettiği bir sırada etrafa yayılan ilmî şöhreti bazı garaz sahibi kimselerin nefislerini tahrik etmiş olması, yalnız islâmiyetin yükselmesine kendini veren bu muhterem Seyyid'i hükûmete gammazlayarak kendilerinin Ankara'ya gelip orada yerleşmelerine sebep olmuştur.

O zaman Ankara'da vali olan Âbidin Paşa işin aslını bilen bir kimse olduğundan kendilerini konaklarında misafir ederek ağırlamakta kusur etmemiştir. Seyyid Hazretleri iki sene kadar Ankara'da kaldıktan sonra İstanbul'a ve bir müddet sonra da 1889 yılında Bursa'ya giderek burada yerleşmişlerdir.

Bursa'da Maksem civarında yeni bir dersane, bir mescid ve bir de ev yaptırarak 1897 yılına kadar ilim yaymakla meşgul olmuşlardır. Memleketin az yetiştirdiği bir çok bilgili kimseler sohbetlerine devam ederek zâhir ilimlerini manevî feyizle tamamlamışlardır.

Bir takım cahil ve garaz sahibi kimseler bu ke-
rim Seyyid'i burada da rahat bırakmadıklarından
1897 yılında Trablusgarb'a giderek orada yaşamayı
tercih etmişlerdir. «Tefsir-i Kebîr» ile «Müşahhasât-ı
Süver-i Kur'âniye» adlarındaki büyük eserlerini bu-
rada yazmışlardır.

1908 yılında Meşrutiyetin ilânından sonra Trab-
lusgarb valisi Recep Paşa ile beraber İstanbul'a ge-
lip yirmi gün kadar kaldıktan sonra Bursa'ya gide-
rek vakitlerini mescid ve dershanenin tamirine ayrı-
mışlardır. Bir buçuk sene kadar burada kaldıktan
sonra İstanbul'a gelerek Topkapı Caddesinde Çapa
civarında eski Konya valisi Ârifî Paşa'nın konağını
satin alarak 1918 yılına kadar burada ikamet etmiş-
lerdir. Sivrihisar'da buldukları zaman yazmış ol-
dukları «Hakaayık-üt Tecrid fi Menâzil-üt Tevhid»
adındaki eser ile «Müşahhasât-ı Süver-i Kur'âniye»
den bazılarını bastırmışlardır.

10 Haziran 1918 tarihinde Küçük Mustafa Paşa'dan
Samatya'ya kadar ilerleyerek 7500 binanın yan-
masına sebep olan Fatih yangınında yirmi odadan
ibaret olan ev ile müstemilâtı tamamen yandığı gibi
Seyyid Hazretlerinin kendi el yazıları ile yazılmış
eserlerinden yüz ciltten fazlası her tarafı kaplayan
yangın ateşinden kurtarılamamıştır.

Yangından onbeş gün sonra Bursa'daki evlerine
gitmişler, bir buçuk sene kadar burada kaldıktan
sonra Balıkesir'deki dostlarının rica ve istekleri üze-
rine oraya giderek iki ay kadar kalmışlar ve her gün
ziyaretlerine gelen yüzlerce dost ve yakınlarına «Fâ-
tiha» sûresinden başlayarak «Fil» sûresine kadar

olan sûrelerin mânâlarını açıklayarak anlatmışlardır.

Daha sonra Bursa'ya dönmek üzere Bandırma'ya gelmişler, burada da iki ay kaldıktan sonra kararlarını değiştirerek 1921 Şubatında İstanbul'a gelmişlerdir.

İstanbul'da bir müddet kaldıktan sonra Bursa'ya dönmüşler, kısa bir zaman sonra da İstanbul'da Cerrahpaşa'da satın aldıkları eve yerleşerek vefatlarına kadar burada kalmışlardır.

Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretleri 24 Nisan 1925 (Rumî 11 Nisan 1341, Hicrî 18 Ramazan 1343) yılında bir cumartesi günü İstanbul'da vefat etmişlerdir.

Seyyid Hazretleri 78 senelik hayatları süresince değişik ilim, sanat ve fen dallarında ikiyüzü aşan telif eser yazmışlardır. Yukarıda da belirtildiği gibi bu eserlerden mühim bir kısmı Fatih büyük yangınında kurtarılamayarak kül olmuştur. Bunlar arasında Trablusgarb'da yazılmış olan «Tefsir-i Kebîr», «Lem'a-tül Âfak fi Zuhûr-i vel İsrak», «Edvâr-ı Âlem Maaz-ı Cismânî» gibi, telâfisi mümkün olmayan büyük eserler de yer almaktadır. Ancak kızları Seyyide Fâtıma Zehra'nın yangından iki gün önce bir sandık içine koyduğu «Müşahhasât-ı Süver-i Kur'âniye» ile diğer bazı kitapları kurtarılmıştır.

Seyyid Hazretleri yangın olayına kadar eserlerini Arabca yazmışlardır. Ancak, memleketimizde bu dile vâkıf kimselerin günden güne azalmakta olduğunu dikkate alarak, halkın doğrudan doğruya istifa-

de edebilmesi için, Kur'an'ın nihayetsiz olan mânâsını Türkçe olarak takrime başlamışlar ve büyük bir kısmını tamamlamışlardır. Yeniden kaleme alınan bu büyük eserin «Amme», «Tebâreke» cüzleri ile «Kehf» ve «İsrâ» sûreleri bastırılmıştır. Ayrıca bu tefsirden her cüzün hâvi olduğu hurûf ve kelimât-ı müteşâbihât ile nükte ve rumuzlara ait «Vecizet-ül Hurûf alâ Manâtık-es Süver» adındaki külliyattan «Amme» cüzüne ait olan «Esrâr-ı Ceberût-ül Âlâ» namındaki eser de Türkçe olarak bastırılan kitaplar arasındadır. Bunlardan başka evvelce «Semerât-üt Tûbâ min Ağsân-ı Âl-i Abâ» adındaki Arabca eser «Mevâlid-i Ehli beyt»* adı ile Türkçeye çevrilerek «Makâsid-i Sâlikîn» ve «Zübde-tül Merâtib» adlı eserlerle birlikte bastırılmıştır. «Zübde-tül Makâl fil Kevn-ü vel Hayâl» adlı arabca eser, yangından kurtarıldığı halde tab ettirilememiştir. «Tih-il Hurûf alâ Cedvel-il Mârûf», «Tuhfe-tül İhvân» adlı eserler ise baskısı sırasında yanmıştır.

Muhterem seyyidin Kur'an'ın açıklanması ve müsbet ilim alanında vereceği ilhamlar üzerine mevcut geniş uyarılarından bir kaç satırı aşağıya almakta fayda görüyorum:

“İlim, kalbe gelen manevî bir feyizdir. Harfler ve kelimeler, fikirde doğup gelişen düşüncelerin aksettği bir yerdir. Nice hakikatler vardır ki, onları harfler ve kelimelerle ifade mümkün olamaz. Bunlar ancak ruhen ve fikre doğuş ile anlaşılabilir.

(*) Mevâlid-i Ehlibeyt adındaki bu eser tarafımdan sadeleştirilerek «İslâm Felsefesine Işık Veren Seyyidler» adı altında 1969 yılında Ankara'da yayınlanmıştır. K.Ö.

Kelime insana benzetilirse, bunun yazılan şekli, söylenişi ve tercümesi şahsın zâhiri halini değerlendiren dış niteliğini tarif eder. Kelimenin mânâsı ise, şahsın hayatı derecesinde olup ahlâkını, faziletlerini, velhâsıl maneviyatına yerleşmiş olan hallerini gösterir ki, insanda mühim olan ve istenilen husus budur. Gözle görülüp akla uygun olan bu haller insanın hayatından birer harftir ki Allah'dan gelen feyiz ile damî bir cereyandır. Bunların akışını inhisara almak insanlığın gücü dahilinde değildir. Bundan dolayı, kıyamete kadar kurtuluş ve yükselmemizin delili olan yüce Kur'ân'dan her asırda ümmetin edeceği istifade, zamanlarının ihtiyaçlarına göre başka başkadır. Üzülecek bir haldir ki bu husus ihmal olunmaktadır. Nitekim; Kur'ân'ın, mânâsı açık âyetlerinden çıkarılan hükümler tatbik edilmekte olduğu halde, değişik ilim ve fenlere ait sûre ve âyetlerinin zamanımıza uygun mânâlarını araştırma hususuna gereken ehemmiyeti vermeyen ilim adamlarımız, himmet ve gayretlerini yalnız dinî hususlara hasretmişlerdir. Şayet Kur'ân çalışmalarında çağımızın teknolojisi göz önüne alınmış olsaydı, teknik bilgi sahibi kimseler bu gibi hakikatlerin Kur'ân'da mevcut olduğunu his edecekler, ilerleme ve yükselmemizin sebeplerini bu yüce kitapta tetkik ve araştırmayı düşüneceklerdi.

Şanı yüce Kur'ân'da gelmiş ve gelecek bütün ilimler mevcuttur. Nitekim: "Velâ ratbîn velâ yâbisin illâ fî kitâbin mübin" kerim âyeti bunun açık bir delilidir. Bu hakikate, her müslüman inanmış ve itikad etmiş ise de bu imân ve itikad zan derecesinde kalmamalıdır. Buna tam bir kesinlikle emin olmak lâzımdır.

Kur'ân'da insanların akıl ve anlayışlarının dışında hiç bir şey emir buyurulmamıştır. Lâkin herkes, ondan kendi istidat ve iktidarı oranında feyiz alabilir. Eğer şimdiye kadar islâmlar ilerleme ve yükselme sebeplerini dinlerinde arayarak bu esas üzerinde yürüselerdi, taassuptan kurtulamayan diğer milletlere örnek teşkil edecek seçkin bir hüviyet gösterebileceklerdi.

Kur'ân'ın mânâsının genişliği insanların idrâkine sığmaz. Bütün kâinat Kur'ân'ın mânâsında mevcuttur. Oradan erbâbına nice ilim ve fen akseder. Bu tecelli ve olgunluğa erişmiş bulunan kimseler Kur'ân'ın bir kelimesinden büyük bir kitap meydana getirecek ilim iktibas edebilirler."

Yukarıda izah edilen hususlardan sonra, Seyyid Ahmed Hüsameddin Hazretleri Kur'ân'ın tevil usulü ile açıklanmasında mânânın ne suretle verildiğini şöylece izah buyurmuşlardır:

"Cenâb-ı Hakk Hazretlerinin tüm insanlığa indirmiş olduğu şanı yüce Kur'ân, her biri birer levh-i mahfuz olan bütün eşyayı kuşatmış, ilim ve fenleri içinde toplamıştır. Bir âyette:

"Vallâhü min verâihim muhît, bel-hüve Kur'ânün mecîdün fî levhin mahfûz."

buyurulmuştur. Kur'ân'ın «levh-i mahfûz» u insandır.

Var olan, yeniden vücuda gelmekte olan, akıl ile bilinen ve gözle görülen şeyler Kur'ân'ın mânâsıdır. Şu cihanda görülen ilâhî saltanat ve yücelik Kur'ân'ın mânâsı ile tecelli eder. Kur'ân'ın mânâsı, risalet

ÖNSÖZ

«Edvâr-ı Âlem'den parçalar» ismi altında neşrettiğim bu kitap, asrımızın büyük âlimlerinden Seyyid Ahmed Hüsâmeddin hazretlerinin (1313 — 1897) senesinde (Trablusgarb) de yazdıkları «Edvâr-ı Âlem Maaz-ı Cismânî» namındaki eserin «El Mirsâd» mecmuasında çıkan kısımlarından iktibas edilmiştir.

(Muavvizeteyn) sûrelerinin te'vil suretiyle mânâlarını ihtiva eden bu büyük eserin aslı (1334 — 1915) senesinde vukua gelen Fatih yangınında, müşârünileyhin yüzden fazla olan diğer eserleri meyanında, yanmış bulunmaktadır.

Hâlen, yarım asırdan fazla bir zaman geçmiş olmasına rağmen, kıymetinden hiç bir şey kaybetmemiş bulunan bu mühim eseri, mümkün olduğu kadar aslına sâdik kalarak, yaşayan lisanımızla tabî' ve meraklılarının istifadesine arz etmeği ve bu vesile ile Ahmed Hüsâmeddin hazretlerinin hâl tercemelerini okuyucularıma hulâsaten bildirmediği vazife addettim.

Seyyid-i müşârünileyh hazretleri (H. 1264 —

1848) senesinin Zemherire tesâdüf eden Rebiül-
evvel ayının üçüncü haftası Dağistan'ın Rükâl
şehrinde dünyaya gelmişlerdir. Pederleri (Seyyid
Mehmed Said-i Rükâlî) hazretleri ve valideleri
(Şerife bint-i Abdullah) dır. İsm-i şerifleri (Ah-
med) künyeleri (Eb-ül Haydar) lakabları (Sefer
Hüsâmeddin, Tevfik, Hamdi ve Abdülgafûr) o-
lup mühr-ü siyâdetleri (Ni'm-er-Refik Ahmed
Tevfik) dir. Tecelli eden esmâ-i ilâhiyeden (Ga-
fûr) ism-i şerifine mazhar olmuşlardır.

Pederi Said-i Rükâlî hazretleri Rus hükûmet
ve idâresini kabul etmediğinden oğlu Hüsâmed-
din hazretleri ile birlikte (1277 - 1861) senesinde
Kafkasya'dan (Puti) yoliyle İstanbul'a hicret
etmişlerdir.

Zamanın sadrâzamı Âlî paşa, sâdât olmaları
hasebiyle, maaş ve arazi vermek istemiş ise de
Said-i Rükâlî hazretleri bu teklifi kabul etmeye-
rek oğlu ile birlikte hac maksadiyle Mekke-i Mükerr-
reme'ye gitmişlerdir. Pederlerinin vefatı üzerine yal-
nız kalan Hüsâmeddin hazretleri yaya olarak Me-
dine-i Münevvere'ye gitmişler; orada hâlini kimse-
ye arz etmeden Münzevîâne bir havat sürerek
Hazret-i peygamberin ruhaniyetinden feyz almışlar-
dır. Bilâhare mânevî bir emir ile Medine-i Münevve-
re'den ayrılarak Yanbuk da kaymakam bulunan Ha-
lil paşanın delâleti ile İzmir'e çıkmışlar, pederleri-

1869/83
nin vasiyeti üzere Denizli'de Şeyh Hacı Hasan Feyzi
efendi ile buluştuktan sonra (1286-1870) Uluburlu'
da pederlerinin dostu Şeyh Hacı Mustafa efendinin
nezdine giderek zaman-ı mev'ûdun hulûlüne kadar
tedris-i ulûm ile iştigal buyurmuşlardır. Burada bu-
lundukları müddet zarfında ilmî ve fennî bir çok
eserler vücûda getirmişlerdir. Hacı Mustafa efen-
di, Hüsâmeddin hazretlerinin ilim ve fazlını ve si-
yâdetini bildiğinden baldızını vererek akrabalık şe-
refini kazanmıştır.

(1300-1884) tarihinde cedd-i âlaları hazret-i
Resûlullah S. A. den telâkki buyurdıkları bir
emr-i mânevî üzerine Ankara vilâyetine bağlı Sivri-
hisar kazasına giderek orada halkı hak ve hakikat
yolunda irşad ve Kur'anın mânâsını açıklayarak
öğretmek lütfunda bulunmuşlardır. Kısa bir za-
manda memleketin bütün münevverleri müşârüni-
leyhin etrafını alarak, hazret-i Resûlullahtan gelip
kendilerinden akseden feyz ve bilgileri almağa cehd
ve gayret etmişlerdir.

Kur'an-ı kerimden ahz ve iktibas ettikleri bu
günkü ilim ve fen ile dinin hakikatlerini ve in-
sanların maddî ve mânevî terakkî ve tekâmül yol-
larını halka tebliğ ve irşad buyurdıkları sırada
etrafa şayi olan ilmî şöhretleri bâzı garaz sahibi
kimselerin nefislerini tahrike vesile olduğu cihet-
le, sırf islâmiyetin yükselmesine vücûdunu hasre-
den bu muhterem seyyidi saraya başka türlü jur-

1887/8

nal etmişlerdir. Müvesvis ve evhamlı padişah Abdülhamid keyfiyetin Ankara valisi Âbidin paşadan sorulmasını irade etmiştir. Âbidin paşa da seyyid-i müşârünileyhe Ankara'yı teşrifleri ricasında bulunmuştur.

Hüsâmeddin hazretleri, ikî sene kadar Ankara'da kaldıktan sonra İstanbul'a ve bir müddet sonra da (1305—1889) tarihinde Bursa'ya giderek, burada kalmayı tercih etmişler ve Maksem civarında bir medrese, bir mescit ve bir de ev inşa ettirerek, ilim tedris ve talimi ile meşgul olmuşlardır. Memleketin nadiren yetiştirdiği Hacı Kara Yusuf, Dağistânî Hacı Mustafa, İçelli Mustafa ve Bagavî zade Hacı Sadık efendiler gibi bir çok kıymetli âlimler sohbetlerine devamla zâhirî ilimlerini mânevî feyizle tamamlamışlardır.

Bir takım cahiller ve garaz sahibi kimseler seyyid-i kerimî burada da rahat bırakmayarak saraya jurnal etmişlerdir. Abdülhamid, maaşlarına 250 kuruş ilâvesiyle Trablusgarb'de ikametlerini irade etmiş, o zaman Bursa valisi bulunan Münir paşa Hüsâmeddin hazretlerine bu iradeyi bizzat tebliğ etmiştir. Bu müddet İstanbul'da kaldıktan sonra da müşârünileyh Canik vapuru ile Trablusgarb'e hareket etmişlerdir. (1313—1897).

Trablusgarb'de buldukları onbir sene zarfında bir çok âsar vücûda getirmişlerdir. Ezcümle «Tefsir-i kebir» ile «Müşahhasât-ı Süver-i Kur'âniye»

namındaki değerli eserler burada yazılmaya başlanmıştır.

Trablusgarb'de, başta Müşir Recep paşa olmak üzere, askerî ve sivil erkân muntazaman sohbetleriyle müşerref olmuşlardır. Bu arada, bilhassa, Fransız konsolosu sık sık ziyaretlerine gelerek kendilerinden ilim tahsil etmiş ve Recep paşaya (Bizim memleketimizde olsa bu zâtın altından heykelini dikerdik. Sizin nasıl bir hükûmetiniz var ki ilim ve fazlından istifâdeyi düşünmeyerek kendilerini buraya nefyetmiş.) diyerek hayret ve teessüflerini gizliyememiştir.

Hürriyetin ilânından sonra Trablusgarb'den Recep paşa ile birlikte İstanbul'a gelerek yirmi gün kadar kaldıktan sonra Bursa'ya azimet buyurmuşlardır. (1324—1908).

Bir buçuk sene kadar Bursa'da kaldıktan sonra İstanbul'a avdetle Topkapı caddesinde Çapa civarında sabık Konya valisi Ârifî paşanın konağını satın alarak (1334—1918) tarihine kadar burada ikamet buyurmuşlardır. Bu müddet zarfında, Sivrihisar'da buldukları zaman yazmış oldukları, «Hakayık-üt-tecrîd fi Menâzil-it-tevhid» namındaki eser ile «Müşahhasât-ı Süver-i Kur'âniye» den bazıları tab olunmuştur.

(1331—1915) tarihinde Sivrihisar'daki dostlarının rica ve istirhamları üzerine oraya giderek iki

sene kadar ikamet ettikten sonra tekrar İstanbul'a avdet etmişlerdir.

(1334—1918) tarihinde İzmir'e giderek yirmi gün kadar kalmışlar, avdetlerinin üçüncü günü vukua gelen Fatih yangınında yirmi odadan ibaret hane ve müstemilâtı kâmilen yandığı gibi Seyyid-i müşârünileyhin kendi el yazısı ile tahrir buyurdıkları âsar ve müellefattan yüz ciltten fazlası her tarafı kaplayan yangın ateşinden kurtarılamayarak kül olmuştur. Ancak, kerimleri seyyide Fâtimatüz-zehra tarafından yangından iki gün evvel bir sandık içine konulan «Müşahhasât-ı süver-i Kur'âniye» ile diğer bazı kitaplar ve risaleler kurtarılmıştır.

Yangından on beş gün sonra Bursa'daki hanelerine giderek bir buçuk sene kadar burada kalmış, bilâhare Balıkesir'e azimetle iki ay kadar ikamet eylemişler ve her gün zivâretlerine gelen yüzlerce muhibbine sûre-i (Fâtiha) dan başlayarak (Fil) sûresine kadar olan süver-i kur'âniyenin müşahhasât-ı celilesini tefsir ve takrir buyurmuşlardır. Balıkesir'den Bandırma'ya gelerek burada da iki ay kaldıktan sonra (1337—1921) Şubatında İstanbul'u tesrif buyurmuşlardır.

Bu tarihten sonra Cerrahpaşa hastahanesi civarında bir ev satın alarak İstanbul'da ikameti ihtiyar etmişlerdir.

Memleketimizde arapcaya vâkıf kimselerin

— X —

günden güne eksilmekte olduğunu dikkate alarak halkın maddî ve mânevî ihtiyaçlarını vasitasız tatmin edebilmesi için Kur'ânı kerimin nihayetsiz olan mânâsını burada yeniden takrîre başlamışlardır. (AMME), (TEBÂREKE) cüz-ü şerifleri ile (KEHİF) ve (İSRÂ) sûreleri Türkçe olarak basılmış, ayrıca bu tefsir-i şeriften her cüzün havi olduğu huruf ve kelimât-ı müteşâbihat ve nükte ve rumûzâta ait (Vecize-tül-hurûf alâ manâlık-ıs-süver) namındaki külliyyatdan (AMME) cüzüne ait olan (Es-râr-ı Ceberût-ül Âlâ) namındaki eser de yazılarak basılmıştır. Bunlardan başka, evvelce (Semerat — üt-tubâ min ağsân-ı âl-i abâ) namındaki arapça eser (Mevâlid-i Ehl-i Bevt) ismi altında Türkçeye çevrilerek (Makasid-i Sâlikin) ve (Zübde-tül Mera-tib) namındaki eserlerle birlikte tab edilmiştir.

Bütün hayat ve mesailerini hakayik-i dinîyeyi talim ve halkı irşad ve tenvire hasreden ve insaniyetin yükselmesine çalışan bu seyyid-i muhterem 11. Nisan. 1341 — 1925 tarihinde 1343 Ramazanının 18 ine tesadüf eden Cumartesi günü öğle vakti intikal-i dâr-ı beka eylemişlerdir. (x')

Seyyid-i muhteremin hal tercemeleri yukarıda kısaca dercedilmiştir. Hayatları, tedkik ve tetebbüe lâyıf, bıraktıkları eserle ise, bugün İslâm âleminde misli mevdana getirilemeyecek derecede, yüksek bir ilmî kıymeti haizdir.

Ömürlerini; mübarek cedleri hazret-i Resûlul-

— XI —

19 adet olup

(x) muhterem seyyidin evlatları: Mehmet İsmetullah, Hasan Fehsin, Ali Rıza mehmed mücteba ve Muse Kazım olup, Ali Haydar Zehre, Serife Zehre, Celalettin, Mustafa Öhrar, Cafer Sadık ve Hüseyin His mi Hazretati çocukluk yaşlarında vefat etmişlerdir

18.12.988

Değerli kardeşim Züfad Ağım,
Tahririni lutfedip kabul ettiğin Seyyid Ahmed
Hüsameddin Hazretlerinin İslam Ansiklopedi-
sinde yer alacak yazı için baste evlatları
Seyyit Musa Kazım Beyfendi ve nasıthane be,
ferkal'ade müteşekkür.

Sana bu büyük saygıdan en büyük özelliğini
milliyetçilik ve laiklik olduğumu söylemişim
kendileri verdikleri derslerde hep bu ilkele
savunduklarından Trablıs garba gönderilmiş
ler ve 11 yıl orada ikamet mecbur kaldıktan
sonra Trablıs Valisi Recep Paşanın mefakatünde
1908 in kilabında İstanbula dönmüşlerdir
O sırada Mukterem Seyyide ait bazı vaizeleri,
Seyyit Musa Kazım Beyfendi tarafından
1980 den İzmirde yayımlanan Tuba Ağacı
dan çiçekler, adındaki eserleri olarak azı
ya naklediydim.

- Millet korulasacağı tehlikelere karşı bir vücut halinde bulmalı ve bu beraberlik maddi ve manevi surette aşkca görülmelidir
- Milleti oluşturan fertler her işlerinde biribirlerini desteklemeye ve korumaya mecburdurlar
- Milletini küçümseyip hor görenler ve baskalarına meyledenler onların hareketlerini beğenmiş oldukları halde yok olurlar.

Seyit Ahmed Husameddin Hz.
Eserleri

1 - Tefsiri Kelbi. Arapça yazılmıştır. 10 cilt olduğu ve her cildin 1000 sahifeden fazla olduğu ve bu ciltlerin tamamen bulunduğu mühterem esleri ümmü Jülüm th. tarafından bildirilmiştir. Sonradan tefsirin bir kaç kısıt bölümü ele geçmiştir.

2. Müzaahhasatü suvri kuranıye Arapçadır. mer-
cudu yoktur?

3. Hakayiki tecriidi fi menazilül Tevhid.

1328 Arapçada 1328 de İstanbulda mürethibini
955 Osmanlıya matbaasında basılmıştır. Dıyanet
İşleri Bakanlığında mevcuttur.

1329/32 4. Zemâstül Aşak fi Zuhur vel İsrak. El yazması
Arapçadır. Aslından bazı bölümler Türkçe
olarak El misaal dergisinde yayımlanmıştır.

5. Edvarü Alem Maazye Cismani. Çok Büyük bir
eser imiş bazı kısımları Türkçeye çevrilerek el-
misaal dergisinde basılmıştır. Ayrıca son
yıllarda Seyit Mure Kazım Bey fendi bu bölümleri
bu (Edvarü Alem den Parçalar) adıyla Türkçe olarak
yayımlanmışlardır. 1339

6. Veizetü'l kuruş ale menpek'as suver. Arap
çadır. Bazı bölümleri (İsrâfi Ceberü'l öle) adıyla
Türkçe olarak yayımlanmıştır.

1339

مؤلفه اهل بيت
7. Semerkat tube min asani Ali Oba.

Orapçadır. Bazı kimseler Türkçe olarak yayımlanmıştır.

8. Züptül mekel fel kevtül hayal. Orapça el yazmasıdır.

9. Tih'il Huruf ala fetvel'el meruf orapça el yazmasıdır.

10. Tuhfetül suverü kuz'arüye orapça el yazmasıdır.

11. Mezahirül vicut ala memabirü şuhud Eski Türkçe İstanbulda Ahmet Kamil Matbaasında 1340'de basılmıştır.

12. Makasid'üs şuhud Tefsiri Kebrim kehf suresi dir 1340'de İstanbulda Ahmet Kamil matbaasında basılmıştır.

13. Enar'ü Cebrut'ül ala Türkçe olarak (Tevil) adıyla 1987'de İzmirde basılmıştır.

14. Mevlidi Ehli beyt. Orapçadan keşikleri tara fından Türkçeye çevrilmiş ve eski Türkçe olarak yayımlanmıştır. Sonradan yeni Türkçe olarak yayımlanmıştır. Bu kitabın adı "İslam Felsefesine ışık veren Seyyitlerdir" Eski Türkçe yayımlayan, Evkafı İslamiye matbaası 1339.

15. Makasid'ül salikin Türkçe eski harflerle İstanbulda Evkafı İslamiye matbaasında 1339'de basılıp yayımlanmıştır.

16. Züptül meratıf. Eski Türkçe İstanbulda Ahmet Kamil matbaasında 1341'de basıldı.

- 17. Hikmet-ül Envar fi tefsiri Kehf'ül esrar
1332 de Arapça olarak İzmirde basıldı
- 18. Hüccetül kassa fi tefsiri suretül hac
İzmirde Türk matbaasında 1332 de basıldı
- 19. Ruh'ül hakem fi tefsiri kelimetül merjem
İzmir Türk matbaası 1332.
- 20. Nur'ül Huda fi tefsiri suretül. Taha - Türk
matbaası İzmir 1332
- 21. Burhan'ül Asfiya fi tefsiri suret'ül Enriya
İzmir Türk Matbaası 1333
- 22. sohbet'ül mela'ül a'le fi tefsiri suretül
Abese ve tevella. İstanbul İhuvet mat
baası İstanbul 1337

(x) Not ~~to~~ Seyyit Ahmet Hürremeddinin eserleri
hakkındaki belgeler mühterem Seyyidin hayata
olan evlatları Seyyit Musa Kazım Bey tarafından
Alınmıştır.

Handwritten notes in Arabic script at the top of the bottom section.

Handwritten notes in Arabic script on the left side of the bottom section, including the word "تأليفه" (Authorship).

Handwritten notes in Arabic script at the bottom center of the page, including the word "تأليفه" (Authorship).